

BASIN AÇIKLAMASI

Fener Rum Patrikhanesi Patriği Dimitri Bartholomeos'un ve Patrikhanenin zaman zaman "ekümenik" kavramını kullanması nedeniyle bu açıklamanın yapılmasına ihtiyaç duyulmuştur.

30 Ocak 1923'te Yunanistan ile Türkiye arasında imzalanan "*Türk ve Rum Ahalinin Mübadelesine Dair Mukavele*"de Patrikhanenin durumu ve statüsü ile ilgili bir hükme yer verilmemiş; bu mukavele ile Türkiye'de yaşayan Rumlarla Yunanistan'da yaşayan Müslüman Türkler yer değiştirmişler, İstanbul ve Bozcaada ile Gökçeada'daki Rumlarla Batı Trakya'daki Müslüman Türkler mübadele dışında bırakılmışlardır.

Aynı şekilde, azınlıklar konusunda Türkiye'nin temel hukuki dayanağını oluşturan 24 Temmuz 1923'te imzalanan Lozan Antlaşması'nda da Patrikhâne ile ilgili bir hükme yer verilmemiş, Patrikhanenin İstanbul'da kalması karşılığında mübadele dışı tutulan Rum cemaatinin dini bir kurumu olarak kalacağına, siyasi bir faaliyetinin bulunmayacağına ilişkin katılımcı ülke delegasyonlarının sözlerinin senet olarak kabul edildiği belirtilerek, Fener Rum Ortodoks Patrikhanesi ile ruhanî meclisinin yetki alanı İstanbul başpiskoposluğu ile Bozcaada ve Gökçeada bölgesi Rum cemaatinin dini ihtiyaçlarını karşılamakla sınırlı tutulmuştur.

Lozan Antlaşmasının azınlıkların korunması başlıklı 38-44. maddelerinde gayri müslim Türk vatandaşlarının statüsü belirlenmektedir. Buna göre: azınlık statüsüne alınan vatandaşlarımızın dini serbestiyet içerisinde kendi dilleriyle ibadet ve eğitim yapmaları, ayrıca ibadethaneleri ile mezarlıklarını korumaları hususunda gerekli kolaylığın gösterileceği taahhüt edilmiş, Antlaşmanın 45. maddesinde ise Türkiye'nin azınlıklara tanıdığı bu hakları Yunanistan'ın da Batı Trakya'daki Türk azınlığına tanıyacağı taahhüdü yer almıştır.

Hülasa; Lozan Antlaşmasının müzakereleri sırasında durumu uzun süren tartışmalar sonunda belirginleşen Patrikhane Türkiye Cumhuriyetinin kuruluşu ile yeni bir statüye dönüştürülmüş bulunmaktadır. Bu durum çerçevesinde Patrikhane, Türkiye'deki Rum azınlığın bir kilisesi olarak sadece dini yetkileri haiz bir kilise niteliğinde Antlaşmanın "*Azınlıkların Korunması*" başlıklı çerçevesinde mütalaa edilmesi gereken dini bir kurumdur. Yunanistan'ın uygulamasının tersine, Türkiye'de din görevlilerini kendilerinin seçme özgürlüğü bulunmakla birlikte Patrikhane'nin siyasi-yönetmel açıdan "ekümenik" vasfı bulunmamaktadır.

Nitekim Rum olmayan diğer Ortodoks kiliselerinin işlerine dönük müdahalesinin yargıya taşınması sonucunda Yargıtay 4. Dairesinin E:2005/10694, K.2007/5603 sayılı kararında: "*Egemen bir devletin kendi topraklarında yaşayan azınlıklara kendi vatandaşlarından farklı bir hukuk uygulayarak çoğunluğa dahi tanımadığı bir takım ayrıcalıkları onlara tanımak suretiyle özel bir statü vermesi, Anayasanın 10. maddesinde gösterilen eşitlik ilkesine açıkça aykırılık oluşturacağından kabul edilemez. Bu nedenle **Patrikhanenin ekümenik olduğu iddiasının, yasal bir dayanağı bulunmamaktadır.** İstanbul Valiliğinin 6 Aralık 1923 tarih ve 1092 sayılı yazılarından da anlaşılacağı üzere Patrikhane'de dini ve ruhani seçimlere katılacak ve seçilecek kişilerin Türk Vatandaşı olmaları ve seçim sırasında Türkiye'de görevli bulunmaları gerekmektedir. Bu husus da, **Patrikhanenin ekümenik sıfatının bulunmadığının açık bir göstergesidir.**" şeklinde vurgulanmıştır.*

Sonuç olarak; Lozan anlaşması tutanakları ile Yargı kararlarında Fatih Kaymakamlığına bağlı dinî bir kuruluş olarak kabul edilen Fener Rum Patrikhanesinin "*ekümeniklik*" iddiası hukuki gerçeklerle bağdaşmamaktadır.

Kamuoyuna saygı ile duyurulur.15.08.2022 – Saat 15.30

